

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เรื่อง คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2 (7) และข้อ 14 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พุทธศักราช 2515 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อจัดเป็นสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้างไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยสี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับแก่นายจ้างที่ประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

- (1) การทำเหมืองแร่ เหมืองหิน กิจการปิโตรเลียมหรือปิโตรเคมี
- (2) การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง เก็บรักษา ปรับปรุง ตกแต่ง เสริมแต่ง ดัดแปลง แปรสภาพ ทำให้เสีย หรือทำลายซึ่งวัตถุหรือทรัพย์สินและรวมถึงการต่อเรือ การให้กำเนิด แปลง และจ่ายไฟฟ้า หรือพลังงานอย่างอื่น
- (3) การก่อสร้าง ต่อเติม ติดตั้ง ซ่อม ซ่อมบำรุง ดัดแปลงหรือรื้อถอน อาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ อุโมงค์ สะพานเทียบเรือ ทางน้ำ ถนน เขื่อน อุโมงค์ สะพาน ท่อระบาย ท่อน้ำ โทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า ก๊าซหรือประปา หรืองานก่อสร้างอื่น ๆ รวมทั้งการเตรียมหรือวางรากฐานของการก่อสร้าง
- (4) การขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าโดยทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และรวมถึงการบรรทุกขนถ่ายสินค้าด้วย
- (5) โรงแรม
- (6) ห้างสรรพสินค้า
- (7) สถานีบริการหรือจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซ
- (8) สถานพยาบาล
- (9) สถาบันทางการเงิน
- (10) กิจการอื่นตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด

ข้อ 4 ประกาศนี้มีให้ใช้บังคับแก่

- (1) ราชการส่วนกลาง
- (2) ราชการส่วนภูมิภาค
- (3) ราชการส่วนท้องถิ่น
- (4) กิจการอื่นตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด

ข้อ 5 ในประกาศนี้

“ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน” หมายความว่า การกระทำและหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสบอันตราย การเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงานต่อผู้ปฏิบัติงานหรือความเดือดร้อนรำคาญเนื่องมาจากการทำงาน หรือเกี่ยวกับการทำงาน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

“นายจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล หมายความว่าผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล นั้น และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้างไม่ว่าจะเป็นผู้รับค่าจ้างด้วยตนเองหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน

“ค่าจ้าง” หมายความว่า เงินหรือเงินและสิ่งของที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเป็นการตอบแทนการทำงานในเวลาทำงานปกติของวันทำงาน หรือจ่ายให้โดยคำนวณตามผลงานที่ลูกจ้างทำได้ และหมายความรวมถึงเงินหรือเงินและสิ่งของที่จ่ายให้ในวันหยุดซึ่งลูกจ้างไม่ได้ทำงานและในวันลาด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะกำหนดจำนวน หรือจ่ายเป็นการตอบแทนโดยวิธีใด และไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร

“ผู้แทนนายจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างตั้งแต่ระดับบริหารหรือจัดการขึ้นไปซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการแทนนายจ้างสำหรับกรณีการจ้าง การลดค่าจ้าง การเลิกจ้าง การให้บำเหน็จ การลงโทษ หรือการวินิจฉัยข้อร้องทุกข์ และได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทำการแทนนายจ้างเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

“ผู้แทนระดับบังคับบัญชา” หมายความว่า ลูกจ้างตั้งแต่ระดับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือเทียบเท่าขึ้นไปได้รับการคัดเลือกจากนายจ้างให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

“แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ” หมายความว่า ลูกจ้างที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้รับการคัดเลือกจากลูกจ้างให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า หน่วยงานแต่ละแห่งของนายจ้างที่ดำเนินกิจการตามลำพังเป็นหน่วยๆ และมีลูกจ้างทำงานอยู่

“เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานตามที่กฎหมายกำหนด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

หมวด 1

คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อ 6 นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปในสถานประกอบกิจการ ต้องจัดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลบังคับใช้หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ลูกจ้างเพิ่มขึ้นครบห้าสิบคน

ให้นายจ้างคงคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งไว้แม้ว่าในภายหลังจะมีจำนวนลูกจ้างลดลงน้อยกว่าห้าสิบคนก็ตาม

สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างไม่ถึงห้าสิบคน ให้อุปจ้างคัดเลือกผู้แทนลูกจ้างอย่างน้อยหนึ่งคน เพื่อทำหน้าที่ร่วมกับนายจ้างในการดูแลความปลอดภัยในการทำงานของสถานประกอบกิจการ

ข้อ 7 คณะกรรมการต้องมีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

(1) สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปแต่ไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้มีกรรมการไม่น้อยกว่าห้าคน ประกอบด้วยนายจ้างหรือผู้แทนนายจ้างเป็นประธานคณะกรรมการ ผู้แทนระดับบังคับบัญชาสองคน และผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการสองคนเป็นกรรมการ โดยให้ประธานคณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนเป็นเลขานุการ

(2) สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปแต่ไม่ถึงห้าร้อยคน ให้มีกรรมการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ประกอบด้วยนายจ้างหรือผู้แทนนายจ้างเป็นประธานคณะกรรมการ ผู้แทนระดับบังคับบัญชาสองคนและผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการสามคนเป็นกรรมการ โดยมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเป็นกรรมการและเลขานุการ

(3) สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ห้าร้อยคนขึ้นไปให้มีกรรมการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ประกอบด้วยนายจ้างหรือผู้แทนนายจ้างเป็นประธานคณะกรรมการ ผู้แทนระดับบังคับบัญชาสี่คน และผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการห้าคนเป็นกรรมการ โดยมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานเป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่สถานประกอบกิจการมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานมากกว่าหนึ่งคน ให้นายจ้างแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานหนึ่งคนเป็นกรรมการและเลขานุการตาม (2) และ (3)

สำหรับสถานประกอบกิจการตาม (2) และ (3) ที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ให้นายจ้างคัดเลือกผู้แทนระดับบังคับบัญชาหนึ่งคนเป็นกรรมการและให้ประธานคณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนเป็นเลขานุการ

หากมีกรรมการเพิ่มขึ้นมากกว่า (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี ให้มีกรรมการจากผู้แทนระดับบังคับบัญชา และผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากัน

ข้อ 8 การคัดเลือกกรรมการ ให้เป็นไปตามนี้

- (1) กรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชา ให้นายจ้างเป็นผู้คัดเลือก
- (2) กรรมการผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

ข้อ 9 กรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละไม่เกินสองปี แต่อาจได้รับการคัดเลือกใหม่ได้

ข้อ 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรค 9 กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

การคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามข้อ 8 โดยอนุโลม และให้กรรมการที่ได้รับคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ 11 ให้นายจ้างปิดประกาศรายชื่อและหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการโดยเปิดเผยเพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ ณ สถานประกอบกิจการ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ให้นายจ้างปิดประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปลี่ยนแปลง

การประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องปิดไว้อย่างน้อยสิบห้าวัน

ข้อ 12 ให้นายจ้างส่งสำเนารายชื่อคณะกรรมการตามข้อ 11 และหน้าที่รับผิดชอบตามข้อ 18 ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่แต่งตั้งกรรมการหรือคณะกรรมการชุดใหม่

การเปลี่ยนกรรมการหรือหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ ให้นายจ้างเก็บหลักฐานการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการไว้ในสถานประกอบกิจการเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป และมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ให้นายจ้างแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นประจำทุกหกเดือน โดยให้ส่งพร้อมทั้งรายงานการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

ข้อ 13 ให้นายจ้างรับมติ ผลการประชุมหรือข้อเสนอตามที่คณะกรรมการเสนอและพิจารณาดำเนินการแก้ไขโดยมิชักช้า ทั้งนี้ข้อเสนอดังกล่าวต้องมีเหตุผลอันสมควรและสอดคล้องกับมาตรฐานที่ทางราชการกำหนด

กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ ให้นายจ้างปรึกษาหารือกับคณะกรรมการเพื่อกำหนดระยะเวลาและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลเพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการทำงานที่ดีของลูกจ้าง

ในกรณีที่ไม่วางตกลงกันได้ ให้คณะกรรมการนำเรื่องเสนออธิบดีเพื่อชี้ขาดต่อไป

ข้อ 14 นายจ้างต้องจัดให้มีคู่มือเกี่ยวกับมาตรฐานว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงานไว้ในสถานประกอบกิจการ เพื่อให้ลูกจ้างหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์

หมวด 2

การประชุมคณะกรรมการ

ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อ 15 ให้นายจ้างจัดให้คณะกรรมการประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง โดยแจ้งกำหนดการประชุมและระเบียบวาระการประชุมให้กรรมการทราบอย่างน้อยสามวันก่อนถึงวันประชุม และให้กรรมการเข้าประชุมตามที่ได้กำหนด

ข้อ 16 ในการประชุมคณะกรรมการครั้งแรก นายจ้างต้องชี้แจงนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่เกี่ยวกับด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามประกาศนี้ต่อที่ประชุม

ข้อ 17 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดและต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนระดับบังคับบัญชาและผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการเข้าร่วมประชุมด้วยจึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมคณะกรรมการให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการหนึ่งคนมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นชี้ขาด

หมวด 3

หน้าที่คณะกรรมการ

ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อ 18 คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง
(2) ตรวจสอบด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(3) รายงานและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงานและหรือมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง ผู้รับเหมาและบุคคลภายนอกที่เข้ามาปฏิบัติงานหรือเข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการ ต่อ นายจ้าง

(4) ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบการ

(5) กำหนดกฎระเบียบด้านความปลอดภัย มาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานของสถานประกอบการเสนอต่อ นายจ้าง

(6) จัดทำนโยบาย แผนงานประจำปี โครงการ หรือกิจกรรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งความปลอดภัยนอกงาน เพื่อป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุ การประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน หรือความไม่ปลอดภัยในการทำงานเสนอต่อ นายจ้าง

(7) จัดทำโครงการหรือแผนการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านความปลอดภัยของลูกจ้าง หัวหน้างาน ผู้บริหาร นายจ้างและบุคลากรทุกระดับเพื่อเสนอต่อนายจ้าง

(8) ติดตามผลความคืบหน้าเรื่องที่เสนอนายจ้าง

(9) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี รวมทั้งระบุปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่งปีเพื่อเสนอต่อนายจ้าง

(10) ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอื่นตามที่นายจ้างมอบหมาย

ข้อ 19 ให้ประธานคณะกรรมการเสนอผลการประชุมให้นายจ้างดำเนินการในเรื่องความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานต่อนายจ้างภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประชุมมีมติ

ข้อ 20 เมื่อเกิดอุบัติเหตุจนเป็นเหตุให้ลูกจ้างหรือบุคคลภายนอกสูญเสียอวัยวะหรือทุพพลภาพหรือเสียชีวิตหรือเกิดอัมพฤกษ์ หรือการระเบิดหรือสารเคมีอันตรายรั่วไหล ให้นายจ้างเรียกประชุมคณะกรรมการโดยมิชักช้าเพื่อดำเนินการช่วยเหลือและเสนอแนะแนวทางป้องกันแก้ไขต่อนายจ้าง

ข้อ 21 ในการดำเนินการของคณะกรรมการ นายจ้างต้องจัดทำสำเนารายงานหรือรายงานการดำเนินงานหรือรายงานการประชุม โดยให้เก็บไว้ในสถานประกอบการเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี และพร้อมที่จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ตลอดเวลา

หมวด 4

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 22 การเข้าร่วมประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามประกาศนี้ ถือว่าการได้ปฏิบัติงานให้นายจ้างโดยได้รับค่าจ้างตามปกติ

ข้อ 23 นายจ้างต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งในหน้าที่ประจำและหน้าที่ในฐานะกรรมการ

ข้อ 24 ห้ามมิให้นายจ้าง ชัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ หรือกระทำการใดๆ อันอาจเป็นผลให้กรรมการไม่สามารถทำงานต่อไปได้

ข้อ 25 ให้นายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามประกาศนี้

ข้อ 26 ข้อความใดในประกาศนี้ที่อาจตีความได้หลายนัย นัยใดจะทำให้เกิดความปลอดภัยแก่ชีวิตหรือทรัพย์สินทั้งของนายจ้างและลูกจ้าง ให้ถือเอาอันนั้น

ข้อ 27 เมื่อปรากฏว่านายจ้างฝ่าฝืนประกาศนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจให้คำเตือนเพื่อให้
นายจ้างได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดไว้ในคำเตือนเสียก่อนก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2538

นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

**คำชี้แจงประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เกี่ยวกับประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
เรื่อง คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และสภาพแวดล้อมในการทำงาน**

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้อาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 ออกประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2538 เพื่อให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของลูกจ้างเป็นไปด้วยความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เพื่อความเข้าใจและการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเรื่อง คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2538 ดังกล่าว กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมขอชี้แจงสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. วันใช้บังคับ

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมฉบับนี้ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 120 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา กล่าวคือ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป

2. ประเภทกิจการที่อยู่ในข่ายบังคับ

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมใช้บังคับกับนายจ้างที่ประกอบกิจการดังต่อไปนี้

2.1 การทำเหมืองแร่ เหมืองหิน กิจการปิโตรเลียมหรือปิโตรเคมี

2.2 การทำ ผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง เก็บรักษา ปรับปรุง ตกแต่ง เสริมแต่ง ตัดแปลง แปรสภาพ ทำให้เสีย หรือทำลายซึ่งวัตถุหรือทรัพย์สิน และรวมถึงการต่อเรือ การให้กำเนิด แปลง และจ่ายไฟฟ้าหรือพลังงานอย่างอื่น

2.3 การก่อสร้าง ต่อเติม ติดตั้ง ซ่อม ซ่อมบำรุง ตัดแปลงหรือรื้อถอน อาคาร สนามบิน ทางรถไฟ ทางรถราง ท่าเรือ อุโมงค์ สะพานเทียบเรือ ทางน้ำ ถนน เขื่อน อุโมงค์ สะพาน ท่อระบาย ท่อน้ำ โทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า ก๊าซหรือประปา หรืองานก่อสร้าง

2.4 การขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าโดยทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และรวมถึงการบรรทุกขนถ่ายสินค้าด้วย

2.5 โรงแรม

2.6 ห้างสรรพสินค้า

2.7 สถานีบริการหรือจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซ

2.8 สถานพยาบาล

2.9 สถาบันทางการเงิน

2.10 กิจการอื่นตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด

3. ขนาดสถานประกอบการในข่ายบังคับ

3.1 สถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปจะต้องจัดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ (ภายในวันที่ 26 พฤศจิกายน 2538) หรือภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ลูกจ้างเพิ่มขึ้นครบ 50 คน

3.2 สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1-49 คน จะต้องให้มีผู้แทนลูกจ้างอย่างน้อย 1 คน เพื่อทำหน้าที่ร่วมกับนายจ้างในการดูแลความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง

4. องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการความปลอดภัยฯ เป็นองค์กรทวิภาคี ประกอบด้วยนายจ้าง ผู้แทนระดับบังคับบัญชา ผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีจำนวนคณะกรรมการฯ ตามขนาดของสถานประกอบกิจการ ดังนี้

4.1 จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วยนายจ้าง 1 คน กรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชา 2 คน และกรรมการผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ 2 คน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 50-99 คน

4.2 จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน ประกอบด้วยนายจ้าง 1 คน กรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชา 2 คน กรรมการผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ 3 คน และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน 1 คน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100-499 คน

4.3 จำนวนไม่น้อยกว่า 11 คน ประกอบด้วยนายจ้าง 1 คน กรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชา 4 คน กรรมการผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ 5 คน และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน 1 คน สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป

4.4 หากต้องการให้มีองค์ประกอบของคณะกรรมการมากกว่าตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4.1 - 4.3 ต้องเพิ่มกรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชาและกรรมการผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการในจำนวนที่เท่ากัน เช่น ถ้าเพิ่มกรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชา 1 คน ก็ต้องเพิ่มกรรมการผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการ 1 คน เช่นกัน

4.5 สถานประกอบกิจการที่มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานมากกว่า 1 คน ให้นายจ้าง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

4.6 สถานประกอบกิจการที่ไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานตามที่กฎหมายกำหนด ให้นายจ้างแต่งตั้งกรรมการผู้แทนระดับบังคับบัญชาเพิ่มขึ้นอีก 1 คน และให้ประธานคณะกรรมการเลือก กรรมการหนึ่งคนเป็นเลขานุการ

5. การคัดเลือกกรรมการ

5.1 นายจ้างเป็นผู้คัดเลือกผู้แทนระดับบังคับบัญชา

5.2 การคัดเลือกผู้แทนลูกจ้างระดับปฏิบัติการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกำหนด ทั้งนี้ กรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละไม่เกิน 2 ปี

6. หน้าที่ของคณะกรรมการความปลอดภัย

ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กำหนดให้คณะกรรมการความปลอดภัยฯ มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.1 คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

6.2 สำรวจด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

6.3 รายงานและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงานและหรือมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง ผู้รับเหมาและบุคคลภายนอกที่เข้ามาปฏิบัติงานหรือเข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการ เพื่อนำเสนอต่อนายจ้าง

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบการ

6.5 กำหนดระเบียบด้านความปลอดภัย มาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานของสถานประกอบการ เพื่อนำเสนอต่อนายจ้าง

6.6 จัดทำนโยบาย แผนงานประจำปี โครงการ หรือกิจกรรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งความปลอดภัยนอกงาน เพื่อป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุ การประสะอันตราย หรือการเจ็บป่วยอันเนื่องมาการทำงาน หรือความไม่ปลอดภัยในการทำงานเพื่อนำเสนอต่อนายจ้าง

6.7 จัดทำโครงการหรือแผนการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านความปลอดภัยของลูกจ้าง หัวหน้างานผู้บริหาร นายจ้างและบุคลากรทุกระดับ เพื่อนำเสนอต่อนายจ้าง

6.8 ติดตามผลความคืบหน้าเรื่องที่เสนอนายจ้าง

6.9 รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี รวมทั้งระบุปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่งปี เพื่อนำเสนอต่อนายจ้าง

6.10 ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอื่นตามที่นายจ้างมอบหมาย

7. หน้าที่ประธานคณะกรรมการ

ประธานคณะกรรมการต้องเสนอผลการประชุมในเรื่องที่ให้นายจ้างดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ต่อนายจ้างภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ประชุมมีมติ

8. หน้าที่ที่นายจ้างต้องปฏิบัติ

8.1 นายจ้างต้องปิดประกาศรายชื่อและหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการ โดยเปิดเผยในสถานประกอบการอย่างน้อย 15 วัน และส่งสำเนาต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายใน 15 วัน นับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการชุดแรกหรือคณะกรรมการชุดใหม่

8.2 นายจ้างต้องเก็บหลักฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกรรมการ สำเนา บันทึก หรือรายงานการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ไว้ในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 2 ปี เพื่อให้ทำการตรวจสอบได้

8.3 นายจ้างต้องจัดให้คณะกรรมการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และจะต้องไม่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ โดยแจ้งกำหนดการประชุมและระเบียบวาระการประชุมให้กรรมการทราบเป็นการล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน ก่อนถึงวันประชุม

8.4 นายจ้างต้องชี้แจงนโยบาย และแนวทางดำเนินงานตลอดจนความรับผิดชอบของคณะกรรมการต่อที่ประชุมคณะกรรมการในการประชุมครั้งแรก

8.5 ในกรณีเกิดอุบัติเหตุจนเป็นเหตุให้ลูกจ้างหรือบุคคลภายนอกสูญเสียอวัยวะ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิตให้เรียกประชุมคณะกรรมการโดยมิชักช้าเพื่อเสนอแนะแนวทางป้องกันแก้ไขต่อนายจ้างต่อไป

8.6 นายจ้างต้องรับมติผลการประชุมหรือข้อเสนอของคณะกรรมการฯ และดำเนินการแก้ไขโดยมิชักช้า ในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้นายจ้างต้องปรึกษาหารือคณะกรรมการฯ เพื่อกำหนดระยะเวลาและแผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร

8.7 นายจ้างต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งในหน้าที่ประจำและหน้าที่ในฐานะกรรมการ

8.8 นายจ้างต้องจัดให้มีคู่มือเกี่ยวกับมาตรฐานว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงานไว้ในสถานประกอบกิจการ เพื่อให้ลูกจ้างหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์

9. เบ็ดเตล็ด

9.1 การปฏิบัติหน้าที่หรือการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการความปลอดภัยฯ ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานให้แก่ นายจ้าง ซึ่งนายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้

9.2 ห้ามมิให้นายจ้างขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการในฐานะหน้าที่ของการเป็นกรรมการตลอดจนห้ามกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้กรรมการไม่สามารถทำงานในหน้าที่ประจำตามปกติต่อไปได้

9.3 ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนประกาศกระทรวงแรงงานฯ ดังกล่าว พนักงาน เจ้าหน้าที่อาจให้คำเตือนเพื่อให้ นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องก่อนได้

9.4 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากมีข้อสงสัยประการใดให้ติดต่อสอบถามได้ที่ กองตรวจความปลอดภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โทรศัพท์ 448-6401-5 สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเขตทุกเขต และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด

จึงเรียนมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
มิถุนายน 2538